

Jahtom upravlja kompjutor, a posada se sunča

RAČUNALNI PROGRAM NAVPRO Zagrepčanina Vanje Cevića prvi put u svijetu pomorcima donosi ažurirane elektronske karte na kojima se mogu ucrtati precizne plovidbene rute, a pruža i turističke informacije o mjestima na obali i otocima

Piše Dubravko Mihic
Snimio Toni Hnojić

Novi, u svijetu dosad nevideni računalni program za pomorsku navigaciju, djelo Zagrepčanina Vanje Cevića, još nije naišao na razumijevanje u nadležnim hrvatskim ministarstvima. Naime Cević već godinu i pol muku muči s birokracijom kako bi dočekaao da stručnjaci ispituju njegov projekt NavPro namijenjen svima onima koji profesionalno ili iz zabave plove Jadranom. Razlog cijele iscrpljujuće procedure je dobivanje 700.000 kuna kredita od Ministarstva znanosti i tehnologije u sklopu natječajna za kreditiranje i razvoj poduzeća utemeljenih na znanju koje provodi Centar za razvoj tehnologija. Za NavPro tražio se i certifikat, koji, prema Cevićevim riječima, nije uobičajen za ovakvu vrstu opreme na brodu. Cević je u međuvremenu u ovaj nevjerojatno opsežan i na tržištu posve nov projekt već uložio oko 300.000 svojih eura, a na njemu je pet godina dinamično radio stručni tim od 25 suradnika.

Projekt koji smo napravili nije bio u stanju napraviti ni Hidrografijski institut. Čak su i zapovjednici iz Jadrone linije, kada su vidjeli naš projekt, zatražili da se on upotrebljava na njihovim brodovima. Ti su pregovori tada pri kraju. No problem je nastao oko certifikata koji ustvari uopće nije potreban za takvu vrstu opreme. Uobičajeno je da se certificiraju samo papirne karte i kompasi, a sve je ostalo ispomoc u plovidbi. No nije bilo drugo nego da zatražimo certifikat. Kod nas je za certifikate zadužen Državni hidrografijski institut u Splitu. Napra-

vili smo ugovor s institutom, prema kojem trebamo plaćati mjesečni paušal bez obzira na to što nismo koristili njihove karte. Naše su karte jedine elektronske pomorske karte u Hrvatskoj - prisjeća se Vanja Cević, direktor informatičke tvrtke CV-sistemi, prvih teškoća u vezi sa svojim projektom.

NavPro projekt prvi put u svijetu pomorcima, koji na brodu trebaju imati samo jedan PC i GPS prijemnik, donosi detaljne, nove i ažurirane elektronske pomorske karte. Na njima je jednostavnim klikom na miš moguće ucrtati željene plovidbene rute koje će imati preciznost od čak deset metara. U kombinaciji s brodskim autopilotom jahtašu ne preostaje drugo doli uživanja u suncu na palubi svog plovila. Pruža se čak i opcija procjena koliko će put od starta do cilja trajati pri određenoj brzini te koliko će goriva brod za plovidbu potrošiti.

Ovakav pešar s toliko lokacija nema nitko. Jedini je ažuriran i sadrži oko 2500 fotografija luka, lučica i spomenika. Točnost karata je velika, a svoj smo prizvod donirali našem najvećem poljejskom brodu Sv. Mihovil, gdje ga koriste kao navigacijski sustav i tvrde da je najprecizniji i najbolji. Ovaj projekt nije raden samo kao profitabilan, već je napravljen i iz velike ljubavi prema moru i plovidbi. Stoga smo zaobudno napisali dopise ministarstvima znanosti, tehnologije, prosvjete i Turističkoj zajednici. Nitko se nije odazvao osim ministra Alojza Tušeka, koji je tražio da mu se napravi prezentacija. Primio nas je, bio oduševljen i rekao kako para nema, ali da nas on može preporučiti.

Preporuka smo dobili, ali nismo imali ni novca za sudjelovanje na nautičkim sajmovima u Hrvatskoj i Sloveniji, gdje smo mogli javno prezentirati svoj projekt. Od Turističke zajednice tražio sam samo kvadratni metar štanda kako bih izložio dosad nevidjen navigacijski sustav i nisam ga dobio. Iz njega se može napraviti i turistički vodič, a imali smo planove i za izradu info-pultova u marinama. No u marinama za to nitko nije zainteresiran jer su prebukirane pa stoga ne žele ulagati ni u što drugo - razočaran je Vanja Cević.

'To je sustav za brodove veće od 10 metara. Kupuju ga jahtaši, ali i kočari'

Vanja Cević o kupcima

DIREKTOR tvrtke CV-sistemi Vanja Cević još čeka certifikat za svoj sustav, koji je već našao kupce u zemlji i inozemstvu, a najviše u Sloveniji

'Ovakav peljar s više od 1850 lokacija nema nitko. Zato ga žele i u Jadroliniji'

O kvaliteti programa

Osim detaljnih elektronskih karata svakog i najsitnijeg kutka jadranske obale, što uključuje i Italiju, Crnu Goru i Albaniju, baza podataka koja je korisniku na raspolaganju daje turističke informacije o gradovima na obali i otocima. Korisnik NavPro-a tako može promatrati na stotine fotografija naših primorskih mjesta i čitajući kratke i informativne tekstove o njima doznati sve o povijesti lokacije na kojoj se nalazi, kako najlakše uploviti u neku od marina, ima li marina servis i kakvu dizalicu koristi, gdje natočiti gorivo pa sve do detalja kakvo gorivo određena crpka prodaje i koje kreditne kartice prihvaća. Kada pomorac, ribar ili jahtaš namiri potrebe svog broda, preostaje mu da se iz NavPro-a informira o tome ima li mjesto u koje je uplovio neku turističku atrakciju, kulturnu predbu ili povijesni spomenik, a zavrivši na zaslon broskog računala, može izabrati i najbolji restoran u luci.

Kredit koji Cević i njegova ekipa čeka već godinu i pol, duga je i neudobna plovidba kroz Scile i Haribde udomaćene birokracije, koja očito još nije naučila prepoznati ljude i ideje na ionako mršavom i polumrtvom hrvatskom tržištu.

Kada se pojavio natječaj za kreditiranje na znanju utemeljenih projekata, mi smo popunili zahtjev. Bilo je potrebno čak godinu i pol da se naprave dvije studije nezavisnih ekipa eksperata. Još ne znam hoćemo li mi platiti te ekspertize ako nam se odobri kredit. Nije bit problema samo u tome što se kredit za ovako nešto čeka godinu i pol. Problem je u tome što država izdvaja sredstva za ovakve projekte, a centri za transfer tehnologije angažiraju ljude s fakulteta da naprave stručne studije i tu se potroši puno novca. Koliko sam informiran, krediti se uglavnom ne odobravaju, a sav se novac vrti unutar tog kruga - pokušava Cević riješiti enigmnu zašto se izrađuju skupe i dugotrajne studije za projekte koji na kraju ne dobiju ni kune iz za to predviđenih državnih sredstava.

Studije o novom navigacijskom sustavu koje su ovih dana napokon dovršene, prema Cevićevim riječima, toliko dobro govore o NavPro-u da ih ni on ne bi bolje napisao. No kredita još nema iako tvrtka CV-sistemi već uvelike prodaje svoj proizvod domaćim pomorcima i strancima, među kojima su Slovenci najbolji kupci.

Prvo smo napravili projekt Nav2001, a kasnije i NavPro, za koji smo tražili kredit. Novac bismo potrošili tako da bismo za 400.000 kuna kupili stari brod i osigurali ga, iako to nije ni izdaleka dovoljno. Fali nam još opreme na njemu kako bismo mogli testirati sustav na njoj. Potrebna su nam barem tri različita radara. Nešto se može posuditi, ali ako se projekt želi napraviti profesionalno, onda mu treba profesionalno i pristupiti.

NavPro namijenjen je svima koji plove. Tako će od koristi biti i profesionalcima poput policije, ribarima, ratnoj mornarici i lučkoj kapetaniji, ali i nautičarima koji Jadranom iz godine u godinu sve više plove iz užitka. Sa svojih više od 1850 lokacija, preciznim kartama i ažurnom bazom peljarskih podataka, može se bez teškoća i u kratko vrijeme prilagoditi brodskim instrumentima u svakom tipu broda, a osim na hrvatskom, napravljen je i na talijanskom, engleskom i njemačkom jeziku.

Ovaj je sustav namijenjen svim brodovima većim od 10 metara. Dosad smo ga najviše prodali jahtašima, ali i kočarima. Oni ovaj proizvod koriste i bez certifikata i oduševljeni su njime. Dosad su do mene od korisnika stigle samo pozitivne i niti jedna negativna povratna informacija - kaže tvorac novog navigacijskog sustava.

Na mnogim brodovima svih namjena ovaj sustav već vjerno prati one koji su ga odabrali kao pomoćnika kroz pličine i valove Jadrana. Jedino još ostaje da Vanja Cević i njegovi suradnici uspješno isplove na tržište znanja, koje je u ovoj zemlji nedovoljno cijenjeno. ●